

PARA-TOLUENESULFONSYRE (PTSA)

Revisjonsdato: 19/4/2011

1. IDENTIFIKASJON AV KJEMIKALIET OG ANSVARLIG FIRMA

1.1 Produktidentifikator

Kjemikaliet navn	PARA-TOLUENESULFONSYRE (PTSA)
Kjemisk navn	para-toluenesulfonsyre med høyst 5% svovelsyre
EC-nr	203-180-0
CAS-nr	104-15-4
Indeks-nr	016-030-00-2
Deklarasjons-nr	PRN043606
Erstatter sikkerhetsdatablad fra	8.6.2010

1.2 Relevante identifiserte anvendelser for stoffet eller blandingen, samt anvendelser som frarådes

Anvendelse	Katalysator
Anvendelser som frarådes	Ingen spesifikke. Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha konferert med produsenten.

1.3 Nærmere opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Produsent, importør	PERMAKEM A/S Postboks 225 1471 Lørenskog Norge Telefon: 67979600 Fax: 67979601
E-post	office@permakem.no
Internett	www.permakem.no
Utarbeidet av	Security Consult
Omsetter	PERMAKEM A/S Postboks 225 1471 Lørenskog Norge Telefon: 67979600 Fax: 67979601

1.4 Nødtelefon

Ambulansenummer: 113
Brann: 110
Politiet: 112
Giftinformasjonen: 22 59 13 00.

2. VIKTIGSTE FAREMOMENTER

2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC og 1999/45/EC	Irriterende
---	-------------

2.2 Merkningselementer

Faresymboler

IRRITERENDE

R-setninger	R-36/37/38 Irriterer øynene, luftveiene og huden.
S-setninger	S-26 Får man stoffet i øynene; skylk straks grundig med store mengder vann og kontakt lege. S-37 Bruk egnede vernehansker.

2.3 Andre farer

Irriterer øyne, luftveier og huden. Blandet med vann oppstår en relativt sterk syre.

SIKKERHETSDATABLAD

PARA-TOLUENESULFONSYRE (PTSA)

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 19/4/2011

3. STOFFBLANDINGERS SAMMENSETNING OG STOFFENES KLASSIFISERING

3.2 Blandinger

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering etter forordning		Vekt-%
		67/548/EEC, 1999/45/EC	1272/2008 (CLP)	
p- toluensulfonsyre med høyst 5% HESOE	EC NR: 203-180-0 CAS NR: 104-15-4 INDEX NR: 016-030-00-2	Xi R36/37/38	Eye Irrit. 2 STOT SE 3 Skin Irrit. 2 H319 H335 H315	60-100
svovelsyre ... %	EC NR: 231-639-5 CAS NR: 7664-93-9 INDEX NR: 016-020-00-8	C R35	Skin Corr. 1A H314	1-5

Tegnforklaring

R-setningenes fullstendige ordlyd finnes i seksjon 16. Tx=Meget Giftig, T=Giftig, C=Etsende, Xn=Helseskadelig, Xi=Irriterende, IK=Ikke klassifiseringspliktig, E=Eksplodiv, O=Oksyderende, Fx=Ekstremt brannfarlig, F=Meget brannfarlig, N=Miljøskadelig.
Forklaring til relevante fare- og risikosekvenser finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer

Blandet med vann oppstår en relativt sterk syre. R-setningene nevnt i punkt 3 er listet opp i punkt 16 med fullstendig tekst.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding

Flytt til frisk luft. Skyll munnen med vann og drikk vann. Oppsøk lege, hvis det ikke skjer hurtig forbedring..

Hudkontakt

Vask huden straks med såpe og vann. Fjern tilsølte klær og fortsett skyllingen. Kontakt lege ved vedvarende irritasjon.

Øyekontakt

Skyll straks med mye vann i minimum 15 minutter (hold øyenlokk utbrettet, ta av eventuelle kontaktlinser). Snarest til sykehus, lege. Fortsett skyllingen under transporten.

Svelging

Ikke fremkall brekning. Gi melk eller vann (gis ikke til bevisstløs person), og søk lege.

Medisinsk informasjon

Om nødvendig kontakt Giftinformasjonssentralen Tlf 22 59 13 00.

Helsekontroll

Symptomatisk behandling.

4.2 Viktigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Produktet kan virke etsende på hud og øyne ved direkte eksponering for sprut. I tørr tilstand uten fuktighet er varen regnet som irriterende.
Symptomer og virkninger: Etsing av hud.

4.3 Angivelse av om øyeblikkelig legehjelp og særlig behandling er nødvendig

Fare for varige skader dersom førstehjelp ikke settes i gang omgående. Legebehandling nødvendig.

5. TILTAK VED BRANNSLUKKING

5.1 Slukningsmidler

Passende slukningsmidler

CO₂, tørt kjemisk pulver, skum, sand, jord eller forstøvet vann.

Uegnete slukningsmidler

Rettet vannstråle.

5.2 Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Ikke klassifisert som brannfarlig vare, men vil brenne. Farlige forbrenningsprodukter kan inneholde: Svoveloksider, Hydrogensulfid, karbonoksider..

5.3 Råd til

brannbekjempningspersonale

Brannslukkere må benytte røykdykkerutstyr. Bruk av åndedrettsbeskyttelse med frisklufttilførsel anbefales.

Annen informasjon

Slukningsvannet kan bli etsende. Bruk verneutstyr ved brannslukking. Evakuer personell til sikkert område.
Sørg for at slukkevann ikke når avløp eller andre vannkilder. Groft for å hindre spredning.

6. TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1 Personlige sikkerhetsforanstaltninger, personlige vernemidler og nødprosedyrer

Unngå kontakt med hud, øyne og klær. Pust ikke inn støv. Forurensede klær må taes av øyeblikkelig. Fjern alle antennelseskilder. Evakuer personalet til sikkert område. Stopp lekkasjen, hvis det er mulig uten risiko for personer. Bruk personlig verneutstyr som angitt i pkt. 8.

6.2 Miljøbeskyttelsestiltak

Utslipp til vann:
Lokale myndigheter varsles omgående ved spill..

6.3 Metoder og utstyr til inndemning og opprensning

Overfør til en merket beholder for gjenbruk eller avhending. Rester må ikke skylles vekk med vann. Behandles som forurenset avfall. Rens forurensede overflater med vann. (Blandet med vann oppstår

SIKKERHETSATABLAD

PARA-TOLUENESULFONSYRE (PTSA)

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 19/4/2011

en relativt sterk syre.)

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Se avsnitt 13 for viderebehandling av avfall.

Annen informasjon

Ved spill, slukk åpen ild. Unngå gnister. Røyking forbudt. Evakuer personer fra området. Unngå innånding av dampene. Benytt gassmaske eller lignende samt verneutstyr som gumminhansker etc..

7. HÅNTERING OG OPPBEVARING

7.1 Forholdsregler for sikker håndtering

Bruk verneutstyr ved behandling av stoffet. Unngå kontakt med hud, øyne og klær. Pust ikke inn støv. Sørg for egnet ventilasjon, spesielt i lukkede rom. Unngå søl og operasjoner som forurenses tøy og arbeidssted.

Ta sikkerhetsforanstaltninger mot statiske utladninger. Jord alt utstyr.

7.2 Forhold for sikker oppbevaring, herunder eventuell uforenlighet

Oppbevar beholdere på et tørt, kjølig og godt gjennomluftet sted. Hold beholdere tett lukket. Unngå inntrengning av vann. Holdes borte fra varme og antennelseskilder. Oppbevares ikke sammen med oksyderingsmidler.

Tank eller tankforinger, anvend Polypropylen.

Spesielle egenskaper og farer

Irriterer øyne, luftveier og huden. Blandet med vann oppstår en relativt sterk syre.

7.3 Særlige anvendelser

Katalysator

Annen informasjon

Tom ikke rengjort emballasje skal behandles som om den er full.

8. EKSPONERINGSKONTROLL OG PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1 Kontrollparametre

Ingrediens	Einecs nr	CAS nr	8 timer		Korttid		Type	Anm.	År
			mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm			
svovelsyre ... %	231-639-5	7664-93-9	0.1	-				K	2008

Administrativ norm anmerkning

Ikke fastsatt for selve stoffet.

8.2 Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Øyedusj og nøddusj skal finnes på arbeidsplassen. Sørg for egnet ventilasjon.

Åndedrettsvern

Halvmaske med partikkelfilter P2 (DIN 3161)

Øyevern

Støvtett vernebriller/ansiktskjermer må benyttes ved arbeid med stoffet..

Håndvern

Hansker av PVC må med krave. Hansketypen må være av motstandsdyktig materiale og man bør søke råd hos hanske leverandøren. Gjennombruddstid er ikke fastsatt.

Annet hudvern enn håndvern

Bruk egnede verneklær.

Annen informasjon

Hold arbeidstøy adskilt. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt. Unngå innånding av støv.

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form

Fast, krystallinsk (nåleformede krystaller).

Farge

Hvit.

Lukt

Mild lukt.

Smeltepunkt

105 °C

Kokepunkt

140 (20 mmHg)

Tetthet

1.00 g/cm³

Løselighet i vann

Lett løselig.

9.2 Andre opplysninger

10. STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet

Ikke kjent.

10.2 Kjemisk stabilitet

Produktet er stabilt under normale forhold. Stoffet er sterkt hygroskopisk.

10.3 Risiko for farlige reaksjoner

Blandet med vann oppstår en relativt sterk syre.

10.4 Forhold som skal unngås

Holdes borte fra varme og antennelseskilder. Oppbevares ikke sammen med oksyderingsmidler.

10.5 Materialer som skal unngås

Unngå lagring sammen med konsentrerte syrer og sterke oksydasjonsmidler. Unngå lagring sammen metaller.

SIKKERHETSDATABLAD

PARA-TOLUENESULFONSYRE (PTSA)

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 19/4/2011

10.6 Farlige nedbrytningsprodukter Farlige forbrenningsprodukter kan inneholde: Svoveloksider, Hydrogensulfid, karbonoksider.

11. OPPLYSNINGER OM HELSEFARE

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Innånding	Virker irriterende på nese og luftveier.
Hudkontakt	Virker irriterende på huden. Blandet med vann kan varen virke etsende.
Øyekontakt	Kan virke etsende.
Svelging	Kan virke etsende og er irriterende i munn, svelg og magesekk
Akutte og kroniske skadevirkninger	Ingen kroniske effekter er påvist. Unngå gjentatt eksponering.
Allergi	Ikke påvist allergiske effekter.
Mutagenitet	Ingen spesielle opplysninger
Kreft	Stoffet er ikke oppført på kreftlisten.
Reproduksjon	Ingen spesielle opplysninger.
LD50 Oral (Oral rotte)	2480 mg/kg
LD50 Dermal	Ikke oppgitt
LC50 Innånding	Ikke oppgitt
Annen informasjon	Produktet kan virke etsende på hud og øyne ved direkte eksponering for sprut. I tørr tilstand uten fuktighet er varen regnet som irriterende.

12. ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Toksisitet	Stoffet regnes ikke som giftig for vannlevende organismer i uttynnet tilstand. PTSA løst i vann er en syre som reagerer med sine omgivelser. PTSA vil neppe akkumuleres som syre. Nedbrytbarheten avhenger av de produktene som PTSA kommer i kontakt med. LC50(96h) >500 mg/l EC0 >2500 mg/l.
12.2 Persistens og nedbrytelighet	Ingen data.
12.3 Bioakkumuleringspotensiale	Ingen data tilgjengelig.
12.4 Mobilitet i jord	Lett løselig i vann.
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	Ingen data.
12.6 Andre skadevirkninger	Ingen spesielle opplysninger.
Annen informasjon	Må ikke tømmes eller deponeres på steder der grunnvannet kan påvirkes. Må ikke tømmes i kloakk eller annet vannavløp.

13. FJERNING AV KJEMIKALIEAVFALL

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallsgrupper	Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjef/KLIF. Konf.forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 01.06.04. Se NFFAs veileder for transport av farlig avfall 2010.
Emballasje	Tom ikke rengjort emballasje behandles på samme måte som produktet.
Annen informasjon	Innleveres til kommunalt godkjente spesialmottak, spesialavfallsgruppe 15. Absorber med sand, sagspon eller jord og overfører det til et sikkert område for senere destruksjon.

14. OPPLYSNINGER OM TRANSPORT

14.1 UN-nummer	2585
14.2 UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name)	
Varenavn	Arylsulfonsyre,fast m/ikke mer enn 5 % H2SO4
IMDG proper shipping name	Arylsulfonsyre,fast m/ikke mer enn 5 % H2SO4
14.3 Transportfareklasse(r)	
Fareseddel	8
ADR/RID klasse	8
ADR/RID klasse kode	C4

SIKKERHETSATABLAD

PARA-TOLUENESULFONSYRE (PTSA)

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 19/4/2011

ADR/RID farenummer	80
IMDG klasse	8
IATA klasse	8
14.4 Emballasjegruppe	III
14.5 Miljøfarer	
14.6 Særskilte forsiktighetsregler	Unngå kontakt med øyne og hud.
14.7 Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden	Se punkt 7.
Annen informasjon	Se transportuhellskort/skriftelige instruksjoner. (www.sikkerhetsraadgiver.no).

15. OPPLYSNINGER OM LOVER OG FORSKRIFTER

15.1 Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhet, helse og miljø	Administrative normer (2007/2008). Stofflisten (2005) Produktforskriften. OBS listen. Produsent/importør. Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (2003). Forskrift om farlig avfall (2004). ADR/RID-vegtransport av farlig gods (2011). I henhold til forordning: ECNo 1272/2008 (CLP).
15.2 Kjemikaliesikkerhetsvurdering	Ingen spesielle opplysninger utover det som er oppgitt i dette sikkerhetsdatablad.
Annen informasjon	Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringer. Sikkerhetsdatabladet beskriver produkter med henblikk på sikkerhetskrav.

16. ANDRE OPPLYSNINGER AV BETYDNING FOR HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Relevante fare- og risikosestninger angitt i seksjon 3	H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. H315 Irriterer huden. H319 Gir alvorlig øyeirritasjon. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene. R-35 Sterkt etsende. R-36/37/38 Irriterer øynene, luftveiene og huden.
Henvisninger til viktig litteratur og datakilder	Administrative normer (2007/2008). Stofflisten (2005) Produktforskriften. OBS listen. Produsent/importør. Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (2003). Forskrift om farlig avfall (2004). ADR/RID-vegtransport av farlig gods (2011). I henhold til forordning: ECNo 1272/2008 (CLP).
Første gang utgitt	11.9.1996
Utskriftsdato	19.4.2011
Annen informasjon	Databladet er laget etter vår nåværende kunnskap, norsk regelverk og produsentens opplysninger. Forhold som dukker opp som skyldes manglende opplysninger til oss, er utenfor vår kontroll og må svares for av produsenten. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette HMS-datablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse. Opplysningene skal ikke anses som en garanti eller kvalitetsspesifikasjon.

--- SIKKERHETSATABLAD i henhold til EU direktiv 67/548/EEC, 1999/45/EC og 453/2010 of 20 May 2010 ---